

הימנון לידדות הנושית

האם הולכת הרומנטיקה האמיתית ונעימת מן הבד? האם לא נזכה עוד לראות את פול ניומן מחזר אחר רוברט רדפורד. ואת דאסטין הופמן מתנה אהבים עם ג'ון וויט. ואת ג'ון וויין מתחבק עם רוברט מיצ'ם? האם מהלומת האגרוף בסנטר, שי היתה במשך שנים הביטוי הנשגב ביותר לאהבה שהמציאה תולדות, עומדת בסכנת הכחדה?

כך שאל בדאגה, אירונית כמובן, יומן גירורקי נפחן באחד מגיליונותיו האחרונים. וזאת, משום שנדמה כאילו האופנה החדשה המסתמנת בעונת הסתיו בארצות הברית אינה עוד זו של סיפוריגברים אירמיתיים המבינים זה את זה עד שאין להם כלל צורך בנשים. את מקומם של אלה תפסו נשים נחושות בדעתן, המרוכזות בעולמן ועסוקות בעצמן, עד כדי כך שאין להן עוד צורך בגברים.

ריח של איכות. שלוש דוגמות בולטות במיוחד באופנה חדשה זו. האחת, סירי טה החדש של אגייס וארדה, אחת שרה השנייה לא, שזכה בהצלחה ניכרת בפסטיבל הסרטים של ניויורק. דוגמה שנייה, סרט בשם נקודת מופנה שבמרכזו שתי רקדניות הנלחמות על הקאריירה שלהן, בתפקידים הראשיים מופיענת שירלי מקלין (שתייתה רקדנית קודם שהפכה כוכבת-קולנוע) ואן באנקרופט (המגלמת בימים אלה על הבמה את גולדה מאיר).

אשר לסרט השלישי, שהוא גם היומני ביותר, שמו ג'וליה. הכל, בסרט זה, מדיף ריח של איכות. את הסיפור לקחו מספר-הזיכרונות של הסופרת ליליאן הלמן, ששמו פנטומנטו. את הסרט ביים פרד זינגמן, שי עשה בעבר סרטיידיקה כמו בצהרי יום, מנתה ועד עולם ואדם לכל עת. ושתי הנשים בסרט זה הן, אילי, הנשים העצמאיות ביותר בעולם הקולנועי: ג'יין פונדה וריאנסה רדגרייב.

שתי נשים. ג'וליה הוא סיפור יידידותן של שתי נשים המתחיל בגימנסיה ונמשך שנים ארוכות, עד לימים שלפני מלחמת העולם השנייה. מצד אחד ג'וליה, בת למישפחה מלונגרים מסמנני הסתיידות בדרום מסתמנים באבות-אבותיה. היא גדלה אצל סבה וסבתה ואת אמה ראתה לעיתים נדירות, תמיד היה לה כל מה שהצטרחה, ואולי משום כך הפכה ערה לעיוות הצדק שהעניק לה כל-כך הרבה, ולאחרים כל-כך מעט. ג'וליה גולשת בהדרגה מאלה, יוצאת לאירופה ללמוד פסיו כולוגיה, אפילו מתקבלת כתלמידתו של הדוקטור זינגמן פרויד. אבל מה שמטריד אותה בווינה של שנות הלושים המוקדמות אינו תורתו של פרויד, אלא בעיקר התנועה הנאצית המתחזקת בהדרגה. היא משתפת פעולה עם תנועות מחתרת אנטינאציות, מחלקת את הכספים ששולחת לה מישפתתה לתנועות אלה ומקדישה אותו להצלת נפשות. היא מעזה לא רק לדרוש, אלא גם לעשות.

ומאידך, ליליאן הלמן, שעשתה באותה התקופה את צעדיה הראשונים כמחברת דרמאטית, נערה שכבר בגימנסיה אימנה עצמה לקראת קאריירה של סופרת, ואשר הפכה אומנם אשה בעלת ידעות שמאלניות (מהן סבלה מאוחר יותר, בתקופת מק קארתי), אבל עיקר התמרדותה כלפי החרבה התבטא בחייה השמותפים, מחוץ לי מיסגרת הנישואין, עם הסופר דאשיאל האמט.

הפגישה האחרונה. הקשר בין הרי שתיים, שבגימנסיה הוא הדוק עדי-כדי כך שהסופרת אינה נרתעת מלדבר על החושיניות שבו, הולך והופך בהדרגה קשר של מיכתבים, עם פגישות בודדות בלבד, אם כי ההתרחקות הפיסית אינה פוגעת כוואזו-בקירבה הנפשית.

עד כדי כך, שכאשר ליליאן הלמן מצאה עצמה ב-1937 בפאריס, בדרכה למוסקוה כדי לקבל פרס סיפורתי, ונתבקשה על-ידי ג'וליה להסתכן ולהעביר לתוך גרמניה סכום כסף גדול שנועד להצלת אסירים פוליטיים, היא ניאוחה בלב שלם. וזהו הדינקודה שבה מתחיל סיפוריה של ג'וליה בספר הזיכרונות של ליליאן הלמן, ומכאן הוא מתפתח לקראת הפגישה האחרונה בין השתיים, ולאחר, אל הזיכרונות שקשרו אותן זו לזו.

במשך השנים שיתפה ליליאן הלמן תכור

ג'יין פונדה בתפקיד הסופרת ליליאן הלמן ב"ג'וליה" איזה אושר!

עושים, והם מוכנים לנוקט יזומה כדי שתוכניות הקרובות לליבם יתמשו.

לדוגמה — ז'ראר דפארדייה. אחרי שמונה שנות קאריירה אין ספק שהוא כיום אחד השחקנים הבולטים של הקולנוע הצרפתי, צעיר בעל אישיות חזקה מאד הפורצת מן המסך בכל סרט שבו הוא מופיע. תחילה נחשב כיוורשו של בלמונדו, התגלמות מחודשת של הפירחה החביב, אולם במשך השנים הסתבר שדפארדייה מסוגל להיות הרבה יותר מסתם שובב, ובימיבנה-הגוף המוצק והפנים המרובעים בעלי הלסתות החזקות, הוא מסוגל להפיה סביבו תחושת אלימות וסכנה אמיתיים — לא רק חייכניים.

קנה-המידה להצלחתו של דפארדייה ברצפת, הוא עצם העובדה שבשנה האחר

הוא טוען, "ובמקום להסביר להן, אני מבקש לשמוע את דעתן על הדמויות שהן צריכות לגלם." זה מה שקורה בדרך-כלל. הפעם, היתה העבודה קלה עוד יותר. "לואנסה אמרתי רק דבר אחד בהתחלת ההסרטה: אני רוצה מאד שתופיעי בסרט, אבל את חייבת להבטיח לי שלא תערבבי פוליטיקה עם עבודה. אומנם היא ניסתה פעם אחת, במשך ההסרטה, למכור אחד מן אותם העיתונים הקרובים לליבה, אבל כאשר נתקלה בחיכוכים מסביב, הרפתה מן העניין. דבר דומה הסברתי לג'יין פונדה, שחקינה מאוכזבת בהתחלה. אבל הסתבר שאם נוקטים עמדה תקיפה למן ההתחלה, מונעים צרות מאוחר יותר."

הנשים קובעות. ההתרגשות הגדולה ביותר התעוררה בלב הנשים האמריקאיות שהלכו לראות את הסרט. "אני חושבת שזו פות פעולה עם עולם הסרטים. ויליאם זיילר היה לה ידד אישי והביא כמה מן מחזותיה אל הבד, לפי עיבודים שלה עצמה (כמו שעת הילדים ושועלים קטנים). היא הצטרפה ופרשה כמה פעמים ממושבת ה-תסריטאים התולדות, ואחד הסרטים היותר-מפורסמים שלהם כתבה תסריט בי שנים האחרונות היה לסרט הודיפה של ארתור פן, שבו הופיעו בין השאר מאלרון באגנדו ורוברט רדפורד.

להציל את ההפקה. אולם התסריט של ג'וליה עבר רק שיפוץ סופי בידיה, אחרי שנכתב על-ידי אחד התסריטאים "מי באופנה היום בתולדות, אליון סרג'נס (מי שעבד את השפעת ציפורני החתול... עבור פול ניומן). למעשה, הסרט כולו צריך היה להיות חבילה מגובשת אחת, שהוכנה על ידי מפיץ (ריצ'רד רות), עבור סרג'נס ורי הבימאי סיודני פולאק, זינגמן, עם כל תהילתו והצלחותיו בעבר, כבר בן 70, מקפיד על הפרטים הקטנים ביותר, ומשום כך מעורר חשש בעיקר בלב הוזר הצעיר של הוליווד. אולם כאשר פולאק הסתבך בהפקה הממושכת של בובי דירפילד באירופה (גם זה לפי תסריט של סרג'נס), פנו אל זינגמן כדי שיציל את ההפקה בעד-מועד.

"לפני שהתחלתי לצלם, מספר זינגמן, "ביליתי שלושה ימים בחברת ליליאן הלמן בביתה, שם עברה על התסריט ויחד עימה קבענו את צורתו הסופית." זה לא היה קל, "היא ערכה שינויים, הצביעה על נקודות שלא השביעו את רצונה, ועשינו הכל כדי לשאת חן בעיניה." אבל זה, כנראה, לא הספיק, מפני שהמשך היחסים היה רחוק מאידיליה.

"הומנו אותה לבימת הצילומים בלונדון שלוש פעמים, אבל היא טענה שאינה בקו הבריאות." טוען זינגמן. "אולם היא היתה בריאה די הצורך כדי לנסוע להוליווד, ל-חלוקת פרסי האוסקר ולביקור במצריים. כאשר סיימו את העבודה היא דרשה שישלח את העותק המוכן, לבדיקתה בי ביתה. לא יעלה בדעתי לשלוח עותק ראשון של סרט, להקרנה בתנאים שאינם מיוקצועיים, רק בשל קאפריזה של מישו."

מובן שיליאן הלמן השמיעה את מחאתה כאשר העותק לא הגיע, אבל זינגמן אינו מתרגש.

הגברת הלמן. "כאשר עבדתי עם אנדרה מאלרו על הסרטה גורל אנושי (הסרטה שבוטלה אחרי שהושקעה בהכנת יותר מ-4 מיליון דולר) הוא הסכים אתי שסרט אינו ספר, ושיש צורך לערוך שינויים במעבר ממאדיום למאדיום." מציין זינגמן. ומוסיף: "אם מאלרו נתן בי את אמונו, גם הגברת הלמן יכולה היתה לעשות זאת."

אלא שהגברת הלמן סברה אחרת, והיא אף הביעה את דעתה בפומבי. מה שלא מנע ממנה, כמובן, להיות נוכחת בבכורה התגינית וליהנות מן ההצלחה שנשללה בחלקו של הסרט.

נחת רבה יותר ישאב זינגמן מעבודתו עם השחקניות, "אני מכבד את כישורן"

ג'ייסון רוברטס בתפקיד הסופר דאשיאל האמט ב"ג'וליה" החושניות שבו

רונה בילבד הופיע בשישה סרטים. אבל במסיבת-עיתונאים שבה הופיע באחרונה, התוודה שהפעילות הקדחתנית הזאת לא השתלמה כלל מבחינה כספית. בכל הסרטים שבהם הופיע הסכים לקבל רק חלק קטן משכרו המקובל, כדי לאפשר לאנשים שעמם עבד לגמור את הסרט, ואת השאר הסכים לקבל באחוזים מן הרווח. אלא שהקולנוע הצרפתי שרוי במשבר כזה שאף לא אחד מן הסרטים הללו נשא רווחים. באחד הסרטים, כל החתולים אפריקה בלילה, היה דפארדייה אפילו שותף להפקה, אבל גם זה לא עור, כי הסרט טרם כיסה את עצמו.

קשה לשלם. דפארדייה סיפר כל זאת לעיתונאים, כדי להמחיש בפניהם את המצב החמור שבו נתון הקולנוע הצרפתי. לדעתו, הסרטים שבהם הופיע היו חשובים והוא (המשך בעמוד 46)

כוכבים המישחק לא משתלם

הכוכבים הנוצצים בעלי חשבונות-הבנק התפוחים, והזי אגדה המלווה את הקולנוע מאז ראשיתו. אך המציאות לא תמיד עולה בקנה אחד עם האגדה, בייחוד כשי מדובר בכוכבים שגם איכפת להם מה הם